

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. IX-517 82 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1118, LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 1081 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1119, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 248 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1120, LIETUVOS RESPUBLIKOS ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-787 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ANTRUOJU³ SKIRSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1115, LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 PAPILDYMO 1041 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1116, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 247 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1117, LIETUVOS RESPUBLIKOS PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMONR. IX-517 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1155, LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO 981 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1156“ PROJEKTO
(TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)
(TAP NR. 22-1009(3); TAIS NR. 22-6672(4))

2022-07-04 Nr. NV-1949

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – pateikti Seimui Vyriausybės išvadą dėl Seimo narių¹ pateiktų 8 įstatymų projektu:

- **pritarti** Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 82 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1118, Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1081 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1119 ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1120 (toliau – įstatymų projektai Nr. 1118, Nr. 1119 ir Nr. 1120) **tikslui** – įtvirtinti draudimą nemokamai dalyti labai lengvus plastikinius pirkinių maišelius prekių ar produktų pardavimo vietose, siekiant sumažinti šių maišelių naudojimą bei neigiamą poveikį aplinkai, tačiau juos tobulinti atsižvelgiant į Nutarimo projekte pateiktas pastabas ir pasiūlymus;
- **pritarti** Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo antruoju³ skirsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1115, Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 papildymo 1041 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1116 ir Administracinių nusižengimų kodekso 247 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1117 (toliau – įstatymų projektai Nr. XIVP-1115, Nr. XIVP-1116 ir Nr. XIVP - 1117) **tikslui**, tačiau siūlyti Seimui jų nesvarstyti, atsižvelgiant į Europos Komisijos atliekamą tiesiogiai visose valstybėse narėse taikomo Cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (toliau – REACH) reglamento peržiūrą, kuria siekiama nustatyti pridėtinio mikroplastiko ribojimą gaminiuose;
- **pritarti** Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1155, Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1 straipsnio pakeitimo ir papildymo 981 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1156 (toliau – įstatymų projektai Nr. 1155 ir Nr. 1156) **tikslui**, tačiau siūlyti Seimui atidėti jų svarstymą, atsižvelgiant į šiuo metu atliekamą 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų (toliau – direktyva 94/62/EB) peržiūrą, kurią atlikusi Europos Komisija 2022 m. liepos mėn. planuoja pateikti šios direktyvos pakeitimus,

¹ K. Adomaičio, M. Danielės, T. Tomilino, I. Pakarklytės, K. Bartoševičiaus, A. Gedvilienės, M. Ošmianskienės, V. Mitalo, R. Vaitkaus, S. Gentvilo, D. Asanavičiūtės, S. Lengvinienės, A. Valinsko, J. Urbanavičiaus

apimsiančius ir nuostatas dėl biologiškai skaidaus plastiko pakuočių. Atsižvelgiant į tai, siūloma atidėti įstatymų projektų Nr. XIVP-1155 ir Nr. XIVP-1156 svarstymą Seime iki direktyvos 94/62/EB nuostatų paskelbimo ir nacionalinių teisės aktų keitimo poreikio įvertinimo.

3. Dabartinė situacija:

- remiantis 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/720, kuria dėl lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimo mažinimo iš dalies keičiama Direktyva 94/62/EB, valstybės narės iki 2025 m. gruodžio 31 d. turi pasiekti tikslą – 40 plastikinių maišelių, tenkančių vienam gyventojui. Šiam tikslui pasiekti, Direktyva įpareigoja valstybes nares uždrausti lengvųjų plastikinių maišelių (storis mažiau nei 50 mikronų) nemokamą dalijimą. Nors Direktyva neįpareigoja valstybių narių imtis tokios priemonės, kaip nemokamo labai lengvųjų plastikinių maišelių (storis mažiau nei 15 mikronų) dalijimo draudimo, dauguma valstybių narių jau yra priėmusios atitinkamą reguliavimą labai lengviems plastikiniams maišeliams, taip pat veikia ir savanoriškos verslo iniciatyvos;
- įstatymų projektų Nr. XIVP-1118, Nr. XIVP-1119 ir Nr. XIVP-1120 aiškinamajame rašte pažymima, kad šiuo metu Pakuočių ir pakuočių atliekų įstatyme reglamentuojamas draudimas nemokamai dalyti lengvuosius plastikinius pirkinių maišelius prekių ar produktų pardavimo vietose, tačiau labai lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių dalijimas nereguliuojamas. Aplinkos apsaugos įstatyme įtvirtinta teisinė atsakomybė juridiniams asmenims už lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių, išskyrus labai lengvus plastikinius pirkinių maišelius, neatlygintiną dalijimą prekių ar produktų pardavimo vietose;
- įstatymų projektų Nr. XIVP-1115, Nr. XIVP-1116 ir Nr. XIVP-1117 aiškinamajame rašte pažymima, kad šiuo metu Atliekų tvarkymo įstatymas, Aplinkos apsaugos įstatymas ir Administracinių nusižengimų kodeksas nereguliuoja kosmetikos gaminių, kurių sudėtyje yra mikroplastikų, tiekimo į Lietuvos Respublikos vidaus rinką draudimo. Aplinkos apsaugos įstatyme ir Administracinių nusižengimų kodekse nustatytos sankcijos už teisės aktų (įskaitant reglamentuojančių atliekų prevenciją ir tvarkymą) pažeidimus, tačiau nenustatytos baudos už kosmetikos gaminių, kurių sudėtyje yra mikroplastikų, teikimo rinkai pažeidimus;
- įstatymų projektų Nr. XIVP-1155 ir Nr. XIVP-1156 aiškinamajame rašte pažymima, kad šiuo metu Pakuočių ir pakuočių atliekų įstatyme ir Aplinkos apsaugos įstatyme nereguliuojami biologiškai skaidaus plastiko pakuočių ženklavimo reikalavimai.

4. Projekto esmė: siūloma:

- **pritarti** įstatymo projektų Nr. XIVP-1118, Nr. XIVP-1119 ir Nr. XIVP 1120 (toliau – įstatymų projektai XIVP-1119 ir Nr. XIVP-1120) **tikslui** – įtvirtinti draudimą nemokamai dalyti labai lengvus plastikinius pirkinių maišelius prekių ar produktų pardavimo vietose, siekiant sumažinti šių maišelių naudojimą bei neigiamą poveikį aplinkai, tačiau pasiūlyti Seimui juos tobulinti atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:
 - įstatymo projekto Nr. XIVP-1118 1 straipsnyje siūloma nustatyti draudimą pardavėjams ir platintojams neatlygintinai dalyti labai lengvus plastikinius pirkinių maišelius prekių ar produktų pardavimo vietose. Nustatant šį draudimą, turėtų būti numatytos kitos alternatyvos, kokius maišelius ar kitas pakavimo priemones vietoj labai lengvųjų plastikinių maišelių pirkėjai turėtų galimybę rinktis prekių ar produktų pardavimo vietose sveriamiems produktams supakuoti neatlygintinai. Nesudarius pirkėjams prekių ar produktų pardavimo vietose galimybių rinktis sveriamiems produktams pakuoti kitų alternatyvų, įstatymo projekte Nr. XIVP-1118 siūlomas draudimas <...> gali nulemti prekių, įskaitant būtiniausius maisto produktus, krepšelio pabrangimą (dėl atsiradusios prievolės susimokėti už kiekvieną prekėms susidėti panaudotą labai lengvą plastikinį pirkinių maišelį). Taip pat įstatymo projekte Nr. XIVP-1118 turėtų būti nustatyta draudimo neatlygintinai dalyti labai lengvus maišelius pardavimo vietose sveriamiems šviežios mėsos ir žuvies produktams supakuoti išimtis, nesant tyrimais pagrįstų kitų alternatyvių pakuočių, kurios užtikrintų šių maisto produktų saugą ir higieną, išvengiant kryžminės taršos, ir būtų lengvai perdirbamos. Nustačius šią draudimo išimtį, atitinkamai turėtų būti tikslinamos įstatymų projektų XIVP-1119 ir Nr. XIVP-1120 nuostatos

- pritarti** Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo antruoju³ skirsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1115, Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 papildymo 104¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1116 ir Administracinių nusižengimų kodekso 247 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1117 (toliau – įstatymų projektai) Nr. XIVP-1115, Nr. XIVP-1116 ir Nr. XIVP-1117), **tikslui** – įtvirtinti draudimą tiekti Lietuvos Respublikos vidaus rinkai kosmetikos gaminius, kurių sudėtyje yra mikroplastikų, naudojamų valymui, šveitimui ar siekiant estetinio efekto, tačiau siūlyti Seimui įstatymų projektų Nr. XIVP-1115, Nr. XIVP-1116 ir Nr. XIVP-1117 nesvarstyti dėl šių priežasčių:

 - Atsižvelgdama į Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) 2019 m. rugpjūčio 22 d. pasiūlymą ir 2020 m. gruodžio 10 d. bendrą ECHA Socialinės-ekonominės analizės ir Rizikos vertinimo komitetų nuomonę dėl pridėtinio mikroplastiko ribojimų, Europos Komisija rengia pasiūlymą iš dalies keisti visose Europos Sąjungos valstybėse narėse tiesiogiai taikomo 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) <...> XVII priede pateiktą ribojamų medžiagų sąrašą. Planuojama, kad 2022 m. spalio mėn. dėl šio pasiūlymo Europos Sąjungos valstybėms narėms bus siūloma balsuoti REACH komitete. Prieš priimant apribojimą, jį įvertins Europos Parlamentas ir Taryba;
 - Siūlomi kosmetikos gaminių sudėtinių dalių ribojimai turėtų būti nustatomi ne atliekų ar kitos aplinkos apsaugos srityse, o produktų reikalavimų ar jų rinkos reguliavimo srityse teisės aktuose. Kosmetikos gaminių tiekimo rinkai taisyklės, kurias turi atitikti visi rinkai tiekiami kosmetikos gaminiai, kad veiktų vidaus rinka ir būtų užtikrinta labai gera žmonių sveikatos apsauga, nustato tiesioginio taikymo 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių, kuriame įtvirtinti detalūs draudžiamų ir apribotų naudoti pagal tam tikras sąlygas cheminių medžiagų sąrašai <...>. Nacionaliniais teisės aktais kosmetikos gaminiuose naudojamų medžiagų apribojimais nenustatomi;
 - Įstatymo projektu Nr. XIVP-1115 siūlomi nacionaliniai pakeitimai, susiję su techninėmis specifikacijomis, paslaugų taisyklėmis, kitais reikalavimais ir laisvo prekių judėjimo ribojimu Europos ekonominėje erdvėje. Todėl Įstatymo projektas turi būti notifikuotas Europos Komisijai kaip nacionalinės teisės aktas, nustatantis techninį reglamentavimą ir galimai sukuriantis kliūčių laisvai prekybai (pagal direktyvą (ES) 2015/1535). Įstatymų projektų Nr. XIVP-1115, Nr. XIVP-1116 ir Nr. XIVP-1117 priėmimas turėtų būti atidėtas bent trims mėnesiams, kad Europos Komisija ir kitos valstybės narės galėtų susipažinti su siūlomu reglamentavimu ir prireikus pateikti nuomonę;
- pritarti** Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1155 ir Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1 straipsnio pakeitimo ir papildymo 981 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1156 (toliau – įstatymų projektai Nr. XIVP-1155 ir Nr. XIVP-1156) **tikslui** – numatyti įpareigojimą pakuočių gamintojams ir (ar) importuotojams privalomai ženklinti biologiškai skaidaus plastiko pakuotes ir turėti ženklo reikšmę patvirtinantį sertifikatą, tačiau siūlyti Seimui įstatymų projektų Nr. XIVP-1155 ir Nr. XIVP-1156 nesvarstyti dėl šių priežasčių:

 - Vadovaujantis 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų, biologiškai skaidūs ir kompostuojami pirkinių maišeliai turėtų būti pradėti ženklinti ne vėliau kaip po 18 mėn., kai Europos Komisija priims direktyvos 8a straipsnio įgyvendinamąjį teisės aktą, nustatantį biologiškai skaidžių ir kompostuojamų plastikinių pirkinių maišių etikečių ar ženklų specifikacijas. Europos Komisija šio įgyvendinamojo teisės akto dar nepriėmė. Atsižvelgiant į tai, įstatymo projekto Nr. XIVP-1155 1 straipsniu siūlomas reikalavimas ženklinti Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamas pakuotes iš biologiškai skaidaus plastiko ir turėti patvirtinančius sertifikatus, nesuderinamas su Europos Sąjungos teisiniu reguliavimu ir laikytinas laisvo prekių judėjimo suvaržymu;
 - Europos Komisija atlieka 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų peržiūrą, kurios tikslas sumažinti neigiamą pakuočių atliekų poveikį aplinkai, skatinti žiedinę ekonomiką (kiek tai susiję su pakuotėmis), mažinti pakuočių atliekų kiekį ir didinti perdirbtų medžiagų plastikinėse

pakuotėse naudojimą. Planuojama, kad pabaigus šios direktyvos peržiūros poveikio vertinimą 2022 m. liepos mėn. bus pateiktas direktyvos keitimo pasiūlymas, kuris apims ir nuostatas dėl biologiškai skaidaus plastiko pakuočių ir labai lengvų maišelių. Atsižvelgiant į tai, **siūlytina atidėti** įstatymų projektų Nr. XIVP-1155 ir Nr. XIVP-1156 svarstymą, kol bus patvirtintas šiame papunktyje minimos direktyvos pakeitimas;

- Įstatymo projektu Nr. XIVP-1155 siūlomi pakeitimai susiję su techninėmis specifikacijomis, paslaugų taisyklėmis, kitais reikalavimais ir laisvo prekių judėjimo ribojimu Europos ekonominėje erdvėje. Todėl įstatymo projektas turi būti notifikuotas Europos Komisijai pagal Direktyvą (ES) 2015/1535 ir taisykles.

5. Derinimas:

- Nutarimo projektas patikslintas atsižvelgus į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. birželio 6 d. (Nr. NV-1594), 2022 m. birželio 21 d. (Nr. NV-1793) išvadose ir 2022 m. birželio 7 d. Vyriausybės kanceliarijos Ekonomikos politikos grupės pažymoje Nr. NV-1605 pateiktas pastabas;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2022 m. liepos 4 d. išvadoje Nr. NV-1939 nurodo, kad pastabų ir pasiūlymų Nutarimo projektui neturi.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – tiesiogiai neįgyvendina.

Vėluojama pateikti Vyriausybės išvadą Seimui 23-24 savaites.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlome Nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja
Gaižiūnienė

Jurgita

Jurgita Gaižiūnienė, tel. +37052098780; +37066842074, el. p.
jurgita.gaiziuniene@lr.lt